

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

78. ÅRGANG

8. JANUAR 1966

A V I N N H O L D E T :

EN NY ARBEIDSDAG (LEDER) - DAMIAN VAN HOORN
R. I. P. - BISKOPENS NYTTÅRSHILSEN - BISKOP WILLE-
BRANDS TIL OSLO - UTFLUKT TIL LENINGRAD - BLIKK
PÅ TIDEN - FILM - LITTERATUR

NR

1

NESTE NUMMER UTKOMMER 22. JANUAR 1966

AV KIRKENS LIV

Uken 9.—15. januar

SØNDAG EFTER ÅPENBARINGSFESTEN: FESTEN FOR DEN HELLIGE FAMILIE

Epistel: Kol. 3, 12—17.

Evangelium: Luk. 2, 42—52.

Denne festen, innstiftet av Leo XIII, men først utbredt i Kirken i 1921 av Benedikt XV, minner oss om Jesu barndom som håndverker-sønn i Nasaret. Det er ikke meget vi finner i evangeliene fra denne tiden — men idag hører vi om tolvåringen Jesus i templet der han vekker forundring hos de skriftlærde ved sin forstand og svar. Og mindre forundret nok ikke Maria og Josef seg da de, ganske sikkert ute av seg av engstelse etter hans forsvinningsnummer, får til svar: «Hvorfor lette dere etter meg? Visste dere ikke at jeg må være i min Fars hus?» De forsto det ikke, men «Maria gjemte alle disse ord og grunnet over dem i sitt hjerte» står det videre.

Men Jesus gikk med dem og kom tilbake til Nasaret og var dem lydig — et uttrykk for den kjærlighet han skyldte sine foreldre. «Kjærligheten som er fullkommenhetens bånd», sier dagens epistel, som er vel verdt å ta nærmere opp til eftertanke. Den som er grunnlaget for ethvert hjem — med familien i Nasaret som eksempel.

MANDAG, TIRSDAG og ONSDAG er feriedager hvor messen for søndagen etter Åpenbaringsfesten leses.

TORS DAG: Minnefesten for Kristi dåp. «Den du ser Ånden dale ned over og hvile over, han er den som doper med den Hellige Ånd. Og jeg har sett det og vitnet at han er Guds Sønn.» (Joh. 1—33—34.)

FREDAG: Hilarius, biskop og kirkelærer. Kjempet iherdig mot vranglærere, særlig arianerne. († ca. 367.)

LØRDAG: Paul, eneboer. En av de første kristne som dro seg tilbake fra verden for å leve som eremitt i ørkenen. († ca. 340.)

Uken 16.—22. januar

2. SØNDAG EFTER

ÅPENBARINGEN

Epistel: Rom. 12, 6—16.

Evangelium: Joh. 2, 1—11.

Det er Jesu første mirakel vi hører om i dagens evangelium — dengang han gjorde vann til vin ved bryllupet i Kana. Men ved siden av ham selv er det også en annen, som til tross for sin tilbakeholdenhet — eller kanskje nettopp derfor — kommer oss i forgrunnen. Det er Maria, Jesu mor, som i sin urokkelige tro på sønnens guddommelige evner ber tjenerne gjøre nøyaktig som han sier. Og det etter å være blitt satt temmelig grundig på plass av Jesus selv. Men det var på Marias initiativ at dette første tegn ble gjort — det som skulle efterfølges av mange andre.

Det er også Marias ydmyke holdning som bør stå som det rette sinnelag for oss. Det som og Paulus taler om i dagens epistel: «Ha ett sinnelag mot hverandre. Attrå ikke det høye, men hold dere gjerne til det lave.» Altså det motsatte av det vi vanligvis gjør når vi på død og liv vil søke å komme i forgrunnen. Men dette er stikk i strid med evangeliets ånd — der Guds egen Sønn tok en tjeners skikkelse på seg.

MANDAG: Anton, abbed.

TIRSDAG er feriedag — men det er idag den internasjonale bønneuke for de kristnes enhet tar til. La oss samle oss om denne veldige bønneoppgave og støtte opp om de møter som vil finne sted i forskjellige kirker og kirkesamfunn under denne uken. «— at de alle må være ett» — det var Kristi egen bønn.

ONSDAG: Feriedag.

TORS DAG: Fabian og Sebastian, martyrer.

FREDAG: Agnes, jomfru og martyr. Den tolvårsgamle piken som frivillig gikk i døden for å beskytte sin renhet, er en av Roms mest populære helgenskikkelser. 16 århundrer har ikke gjort hennes kult mindre († ca. 304).

LØRDAG: Vincent og Anastasius, martyrer fra henholdsvis Spania og Persia. Den første led døden år 304 — den annen år 628.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	9.00	10.30
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 671	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flinteggt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbaneggt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hørnesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII) (St. Elisabeth Istitutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

EN NY ARBEIDSDAG

Et nytt år — en ny arbeidsdag. Før jul vendte Kirkens biskoper hjem til sine bispedømmer med mappen full av konsildokumenter, planer, håp. Konsilet er slutt, nå begynner virkeliggjørelsen. I de fem verdensdeler: den samme overbevisning, om at hva konsilet har sett, det må Kirken nå *gi liv*. I vårt bispedømme som i alle de andre, må Overhyrde, geistlige, ordenssøstre og legfolk nå brette opp ermene og skride til verket. Konsilet er ikke overgitt arkivene og historikerne. Det er betrodd oss, som en utfordring og et krav om tro, tillit og god vilje.

Det er ille å savne visjoner, å mangle målsetninger. «Hvor visjonen mangler, der går folket til grunne,» sier et eldgammelt ord. Men der er faktisk noe enda verre: Å se visjonen — og så forråde den. Ikke nødvendigvis av ondskap — på det felt er så allikevel Guds fiende virksom i alle dem som hater og bekjemper Guds rike i Verden. Men for eksempel av treghet, motløshet, selvishet og strid — hos dem som tror. Kirken trues ikke i dag av noe slags stort skisma. Men den trues idag, som til alle tider, av «det lille skisma»: Strid og uenighet i den mindre og minste sammenheng, uviljen når det gjelder å samarbeide og forstå, den halvhjertede passivitet overfor oppgavene, fordi de kanskje må løses anderledes enn etter vårt private lille hode.

Når dette skrives, henligger landet i snøtung julefred, et stille, tilfreds og levelig hjørne av en tungt prøvet verden. Fatter vi, i takknemlighet og som en forpliktelse, kontrasten mellom egen velferd og andres nød? På måfå griper vi i bunken av informasjoner fra verdenskirken liv — og stanser ved noen linjer som sannelig strammer opp vårt indre menneske, vårt villige tjenersinn i Guds kirke, «mens der er dag».

En kristen afrikaner, en kateket fra strøket omkring Stanleyville i Congo, har avlagt en menighetsrapport fra opprørstiden dernede. Han skriver (og måtte det ryste oss i vår noe selvfølgelige søndags-kristendom!):

«Vårt område måtte i flere måneder greie seg uten prester, fordi de var blitt arrestert og ført bort. I mange av de religiøse ting sto vi rådvile. Etter prestenes bortførelse ville mange av de kristne skrifte for meg. Jeg sa de skulle oppvekke den rette anger, men de forlangte å bekjenne sine synder likesom for presten. Jeg sa at jeg hadde ingen makt til å gi absolusjonen. Men de svarte, at de ville ha ytre tegn på at Gud tilgav dem. Da sa jeg:

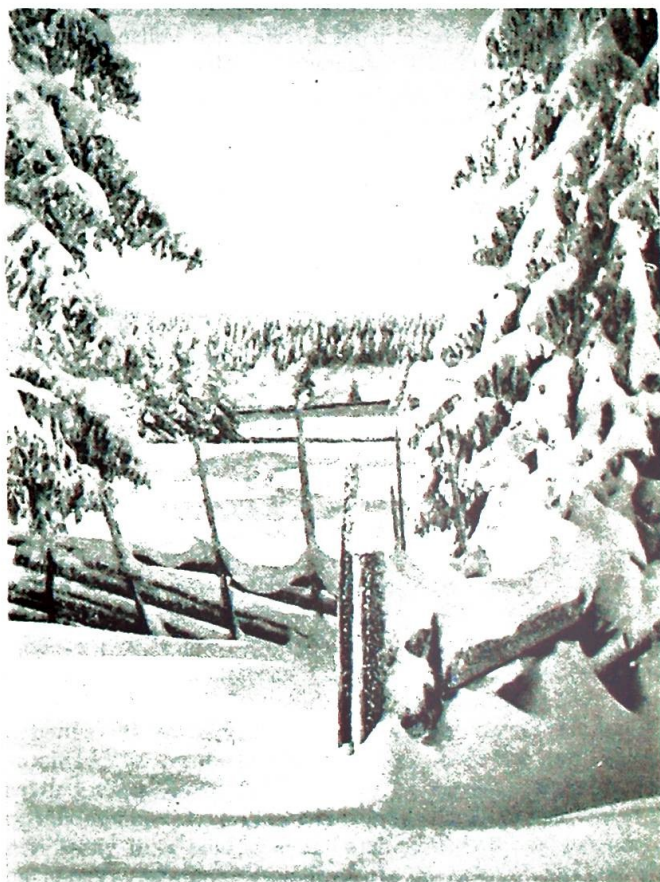
«Før dere skrifter for meg, må jeg da skrifte for dere,» og jeg fremsa høyt hva jeg hadde syndet. Så bad vi sammen *Confiteor* for å vekke vår anger, og jeg hørte deres bekjennelser. Jeg sa: «Måtte Gud tilgi dere hva dere har syndet.» Jeg sa ikke: «Jeg tilgir dere...» Deretter bad vi sammen korsveien som bot, samt bønnene «før kommunionen».

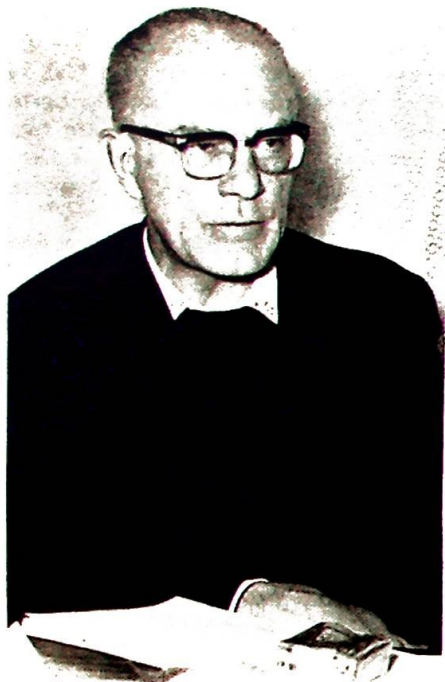
Jeg vasket hendene, og i sakristiet iførte jeg meg den kleddingen som presten bærer ved kommunionen. Da jeg rørte ved den hellige hostie skalv jeg. Tårene kom meg i øynene da jeg rakte Jesus til min gamle mor og min hustru. Aldri har jeg følt meg så helt kristen som i det øyeblikket. Etter det, ville jeg ikke vært redd om Simbakrigerne var kommet for å drepe meg.»

Efter to måneder uten prester kom noen Simbaer og ville ha min eldste datter til hustru — jeg besluttet da å gifte henne med hennes forlovede. Noen av oss kristne kom sammen i kirken. Jeg lot min datter og hennes forlovede komme frem til alteret, og stilte de spørsmålene som presten alltid pleide å stille. Så satte jeg min ring på guttens finger, og min hustru sin ring på vår datters. Og jeg sa: «Gud og vi alle er vitner på deres kristne ekteskap. Ha hverandre kjær! Måtte Gud beskytte og velsigne dere.» Så stenket jeg vievann over dem. Dessverre hadde vi ikke da lenger det innviende alterbrød. Jeg skrev vitnenes navn på et stykke papir, gav det til de nygifte og sa: «Blir jeg drept, så vis dette til presten. Da vil han lese brudemessen for dere to.»

Slik lever Kirken — under kår uendelig hårdere enn våre. Skammer vi oss litt, vi Guds bortskjemte barn, når vi velnærte og velkledd, trygge og tilfredse spenner skiene på, og glir ut i det fredfylte vinter-eventyret?

HRM.

PATER DAMIAN VAN HOORN R. I. P.

MINNEORD
VED
LEKTOR
FR. WERRING

Fransiskanerpater Damian van Hoorn er gått bort. Den 19. desember døde han på Vår Frue Hospital, efter noen tids sykeleie. Med ham har vårt bispedømme mistet en god prest, et fint menneske, en høyt begavet kulturarbeider — revet bort i sin beste alder og nerstattelig i sitt særlige apostolat. I Kristiansandsavisen «Fædrelandsvennen», hvor pater van Hoorn var en høyt verdsatt kronikor, har hans venn lektor Fredrik Werring skrevet disse minneord.

Pater Damian van Hoorn er død. Budskapet om hans bortgang vil vekke sorg hos mange mennesker i denne by. Det er ikke mer enn tre og et halvt år siden den hollandske fransiskanerpateren kom til Kristiansand. — Men i løpet av denne korte tid hadde han vokset inn i byens liv og i folks bevissthet som en som hørte oss til og som alle kjente. For noen var han blitt en kjær venn, det faste holdepunkt i en verden han gjorde meningsfylt, et oppkomme av godhet og glede.

Enhver som kom i berøring med Pater Damian, som prest, som foredragsholder og lærer, som forfatter av en lang rekke

artikler i denne avis, eller rett og slett som medmenneske, måtte merke makten i hans personlighet, den åndskraft han utstrålte.

Han var den lærde, akademisk skolerte doktor i litteratur og filosofi fra Leiden og Sorbonne, vel forankret i europeisk humanistisk tradisjon. Han var den dyptpløyende teolog, formet i franciskansk spiritualitet fra han som nittenåring trådte inn i ordenen, og med årelange studier av protestantisk teologi ved det teologiske fakultet i Leiden. Men det mest bemerkelsesverdige ved Pater Damians lærdom var at den var integrert i en levende, dynamisk tenkning. Som den store franske teolog og naturvitenskapsmann Teilhard de Chardin, som han skrev sin siste kronikk om her i Fædrelandsvennen, søkte Pater Damian helheten, den samlede forklaring, syntesen av erkjennelsens ulike veier gjennom vitenskap, kunst og tro.

Dristig, tillitsfull og åpen var hans tenkning. Derfor var det så lett for ham å komme på talefot med mennesker som med rent humanistisk eller protestantisk utgangspunkt strevet med å orientere seg i tilværelsens problemer, og med å utdype sitt forhold til verdier som for dem var forpliktende. Derfor var hans holdning økumenisk allerede før Vatikankonsilet bekreftet at denne holdning er katolsk.

Men Pater Damians holdning til sine medmennesker var bestemt ikke bare av hans lærdoms karakter og hans tro. — Åpenheten, tilliten var uttrykk for harmonien i hans innerste vesen, for lyset i hans sinn. Han elsket menneskene som han elsket livet, den ufattelige rikdom i åpenbaringen av Guds uopphørlige skapende kjærlighet.

Pater Damian ble bare 51 år, og blant oss ble hans virke kort. Men manges liv ble gjennom ham rikere.

Vi lyser fred over hans minne.

Damian van Hoorn var født i 1914 i Lochen, Nederland og trådte i 1933 inn i fransiskanerordenen. I 1940 ble han presteviet i Weert, og fikk derefter spesialutdannelse ved universitetet i Leiden og ved Sorbonnen i Paris. I 1957 tok han doktorgraden i litteratur og filosofi med en avhandling om «Poesi og mystikk. Paul Claudel som kristen dikter». I ti år var han fransk-ektor ved fransiskanernes gymnasier i Rotterdam og Venray. Til Norge kom han i 1962, og tok opphold i Kristiansand, hvor han øvet en allsidig og energisk innsats og fikk mange venner i alle miljøer.

DET GUDDOMMELIGE MILJØ

Pater Damians siste artikkel var denne kronikk om Teilhard de Chardin i en Kristiansands-avis.

Det er vel ikke nødvendig å introdusere Teilhard de Chardin for det norske publikum. Aasmund Brynildsen har gjort det i sin bok «Lyset og Øiet». Man skrev om Teilhard de Chardin i tidsskrifter og aviser da to av hans bøker, «Fenomenet menneske» og «Menneskets fremtid», utkom på norsk. En tredje bok: «Det guddommelige miljø», oversatt av Carl Fredrik Engelstad, er nå utgitt hos Aschehoug.

Teilhard skrev denne lille boken i løpet av få måneder i 1926, det året han avsluttet sitt studium av prehistorisk materiale funnet i Øst-Asia. Boken ble skrevet utfra et behov for å fremstille for seg selv og for det moderne menneske hvordan man kan og må finne Gud ved å vie seg helt og holdent til sin verdslige oppgave. Verden er

skapt og frelst av Gud. Den er det sted hvor Gud vil møtes av oss, det guddommelige miljø. For å leve med Gud må jeg være i dette miljøet og arbeide i det. Jeg finner ikke Gud ved å flykte fra verden, men ved å ta imot og elske den. Slik utvikler jeg mine menneskelige muligheter og denne utvikling er den eneste vei for å komme som menneskelig helhet til Gud.

Teilhard forkastet på den mest absolutte måte hver form for kristen dualisme. Vi arbeider i verden, og vår oppgave er å lage av verden et beboelig sted ved hjelp av vårt arbeid, vår teknikk, vår vitenskap og vår kunst. Denne virksomhet — som også omfatter familieliv og oppdragelse — er kristen. Ikke som man tidligere sa når man utøver den «med gode intensjoner», nei denne virksomhet er kristen i seg selv. Uavhengig av våre intensjoner betyr denne virksomhet utførelse av Guds frelses-

(Forts. side 11)

NYTTÅRSHILSEN FRA BISKOPEN

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME I ØKUMENIKKENS OG
«JUBILEET»S TEGN

Konsilet og året 1965 er begge gått til ende. Fra Rom er biskopene vendt tilbake til sine arbeidsfelt for å begynne det lange oppbyggingsverk innad og utad som har vært Kirkemøtets mening og mål.

Den Hellige Får har ved Konsilets slutt erklært tidsrommet fra 1. januar 1966 til Pinse som et slags forkortet hellig år, et «Jubileum». Som alle vet, har de hellige år bestandig hatt Rom som sitt sentrum, hvortil pilgrimer kom strømmende fra alle verdens kanter. Denne gang har Pavenes hensikt vært en annen: det er fra de enkelte bispedømmer Konsilets retningslinjer og vedtak skal føres ut i Kirkens liv. Derfor skal Domkirkene og Katedralene være midtpunktet for dette Jubileum. I vårt Bispedømme vil vi først og fremst ta sikte på å gi våre katolikker, men også andre som måtte føle seg interessert av dette tiltak, anledning til en dypere innsikt i Konsilets fornyelsesprogram. Den 25. januar vil der om eftermiddagen i St. Olavs Domkirke bli holdt en Økumenisk Gudstjeneste hvor Generalsekretæren for Pavens Sekretariat for Kristen Enhet, Mgr. Jan Willebrands, vil være hovedtaler. Samme aften vil Mgr. Willebrands holde et offentlig foredrag på engelsk om Økumenismen på bakgrunn av Konsilets dekret om det mellomkirkelige samarbeid. Jeg håper at alle som kan, vil slutte opp om dette arrangementet.

Hver fredag, begynnende med 4. februar, vil der være en aftenmesse i St. Olavs Domkirke, etterfulgt av et foredrag med diskusjon i Foreningslokalet i Akersveien 5. Programmet for denne Messe- og foredragsserie vil bli offentliggjort i løpet av de neste par uker. Foredragsholderne vil, i den grad det er mulig, stå til tjeneste med

gjentagelse av sine innlegg, på invitasjon, til steder utenfor Oslo. Foredragene vil også bli opptatt på lydbånd, som vil være til salgs eller til leie for dem som måtte ønske å følge med på denne måten. Hensikten er at Konsiltekstene skal få en mest mulig levende og engasjerende presentasjon. Jeg henstiller til alle om etter evne å benytte seg av denne anledning til å komme Kirken og Konsilet så nær som mulig. Når det gjelder Messeliturgiens videre fornyelse i Norge fremgår det klart av de undersøkelser som har vært holdt, både blant geistligheten og blant legfolket, at ønsket om utvidet bruk av morsmålet er sterkt. Biskopene Rüh, Wember og jeg selv har derfor under Konsilets fjerde sesjon gjennomgått det materiale vår Liturgikommisjon og vår Sprogkommisjon har utarbeidet. Det er vår hensikt å utgi nye trykte messetekster og nye retningslinjer snarest, slik at vi kan begynne å feire den hellige Messe på norsk, så langt det er tillatt, fra og med den første søndag i Fasten. Jeg vil igjen legge våre katolikker varmt på hjerte å be for Konsilets virkeliggjørelse i Kirkens liv. Det enhver kan gjøre, forat dette skal skje, er å lese og meditere Kirkemøtets tekster med henblikk på å forme sin tankegang og adferd derefter. Vi på vår side vil gjøre hva vi kan, for med Guds hjelp, å gå i oss selv og rette på det som er mindre godt og hjelpe fremt som har livets rett i Kirken i vår tid.

Med dette vil jeg ønske alle våre katolikker, såvel som «St. Olavs»s ikke-katolske lesere, alt godt for det nye året.

«Måtte Herren fullende i oss hva Han har påbegynt.»

Oslo, 1. januar 1966.

† John W. Gran
Biskop av Oslo

BISKOP JAN WILLEBRANDS TIL OSLO

Bønneuken for Kristen Enhet (18.—25. januar) får i år en særlig vekt og betydning, idet det har lyktes å få kardinal Beas høyre hånd i Sekretariatet for Kristen Enhet, den hollandsk-fødte biskop Willebrands, på besøk. Det er en av den katolske økumenikkens aller fremste personligheter vi får møte, og et detaljert program er lagt opp for de dager han tilbringer her.

Efter det mønster som er valgt for økumeniske gudstjenester i en rekke europeiske land de siste år, blir det 25. januar arrangert en bønne-gudstjeneste for den kristne enhet i St. Olavs kirke i Oslo, der biskop Willebrands og den lutherske biskop Johs. Smidt preker, og der en representant for Baptistkirken, Metodistkirken og den katolske kirke i Norge leser tekster fra Den hellige Skrift.

Biskop Jan Willebrands, som både i konsilets Rom og ved tallrike kontakter og reiser — blant annet til Moskva og Konstantinopel — de siste årene, har hatt det offisielle oppdrag å utbygge den katolske kirkes vennskapelige forbindelser med kristne innen andre kirker og tros-samfunn.

UTFL

AV
PHILIP
CARAMAN S. J.

Rundt alteret: To prester, to aldrende kvinner, et barn. Men den russiske kirke samler ikke bare gamle og mindreårig — de kommunistiske myndigheter bekjemper dens innflytelse i hele befolkningens bredde.

Alerede den første dagen jeg oppholdt meg i Helsinki oppdaget jeg at Leningrad bare lå en dagsreise borte. Jeg søkte om visum øyeblikkelig. De to ukene før det ble utstedt, lurte jeg på hvor dypt de gransket min fortid. Hvilke synder, spurte jeg meg selv, har jeg begått mot Sovjet-Unionen? Enkelte var synlige nok i landskapet. En eller to ganger hadde jeg, som redaktør av tidsskriftet «The Month», offentliggjort noen lite smigrende artikler av Evelyn Waugh om marskalk Tito — Waugh hadde vært britisk sambandsoffiser ved Titos partisan-hovedkvarter under krigen. Der må også ha vært diverse andre glemte synder i løpet av de femten årene.

Men visum'et kom, det. Søndag 15. august i år leste jeg en tidlig messe hos Dominikanerne i den finske hovedstaden, og etterlot dem alle mine notater og kilder til en bok jeg da var iferd med å skrive. Da reiseselskapet samlet seg kl. 7.30 i Mannerheimgatan, var jeg vel tilfreds med å oppdage at det omfattet bare åtte deltagere. Før vi nådde den russiske grensen, hersket det full fortrolighet — pussig nok viste det seg at jeg hadde en eller annen forbindelse med alle unntagen én. Fru Kristiansen, en fransk katolsk dame som var gift med en danske bosatt i Helsinki, hadde gått på en klosterskole i Vest-England som jeg kjente godt; Mr. Lloyd, en amerikansk kjemi-forsker var ansatt hos en av mine venner ved Princeton University. En ugift professor fra universitetet i Sacramento viste seg å ha undervist en amerikansk student jeg engang opptok i Kirken i London. Den ene unntagelsen var en Miss Strinberg, en pensjonert lærerinne fra New York, som var like mysteriøs på reisesens siste, som på dens første dag. Kanskje kom det av den metoden hun brukte, ved besøk av Europas hovedsteder: Hver dag tok hun en ny trikk fra byens sentrum til endestasjonen, og tilbragte dagen i en park

eller på en kafé eller ved en lekeplass for barn, mens hun iakttok «de innfødtes» adferd, hvorefter hun om kvelden vendte tilbake til sitt hotell.

EN GODT BEVOKTET GRENSE

På veien til grensen slo det meg hvor utilstrekkelig jeg hadde lært historie på skolen. Kyststrøkene som vi kjørte igjennom hadde tydeligvis vært bombardert av den britiske flåte under Krim-krigen, som jeg inntil da hadde trodd bare foregikk i Svartehavet. De gamle bymurene var aldri blitt gjenreist, men inngikk nå som ruiner i velstelte haver.

Mens vi ventet på den finske siden av grensen i Vaalinaa ble en bunke skjemaer delt ut. Uten baktanker kunne jeg linje for linje erklære at jeg ikke medførte våpen av noe slag, heller ikke ammunisjon; likesom jeg måtte føre opp eventuelt «uforarbeidet avfall og slaktet vilt, eller andres eiendeler» som måtte befinne seg i min bagasje. Videre måtte jeg forelegge alle manuskripter til besiktigelse. Min vesle notisbok holdt jeg for meg selv.

Det tok to timer å komme seg over grensen. Pengene og den personlige bagasje var det ingen vanskeligheter med, men bussen ble undersøkt så grundig som om det var en trojansk hest — alle setene ble fjernet og motoren gransket i detalj — grensevakten kravlet på taket og krøp under bilen. På den andre siden av veien så jeg en engelsk stasjonsvogn, jekket om og med alle hjulene av, mens bagasjen lå spredt som et krigsbytte ut over veidekket. Hvis noe klikket, — at en for eksempel hadde glemt et pass, fantes der ingen telefonforbindelse mellom de to grensepostene: Skulle en ringe, måtte det gå over Moskva, Leningrad, Helsinki og tilbake til finnene to kilometer lenger nede på veien.

UKT TIL LENINGRAD

HVERDAG, MENNESKESINN OG GUDLØSHET UNDER SOVJET-STJERNEN

Under de første 30 km på den russiske siden var all fotografering forbudt og ingen stans tillatt. Det var en helt militarisert sone, og svært dyster. Der var knapt et kjøretøy i noen av retningene, og jeg så ingen soldater, men der var et system av vaktposter i dybden og stadige patruljer. Det er ikke underlig at Russland, med sine endeløse grenser å bevokte, har fem års militærtjeneste. Det amerikanske paret, som øyensynlig medførte bunnløse lagere av tyggegummi, ble rådet til ikke å vise seg gavmilde før vi var kommet igjennom dette område.

Først da kunne vi også fotografere. Det eneste vi ikke kunne knipse var jernbanestasjoner, militære anlegg og personer, samt mennesker som sto i kø. I Russland finner en alltid i offentlige kunngjøringer denne pussige blanding av saker som knapt har noen sammenheng med hverandre.

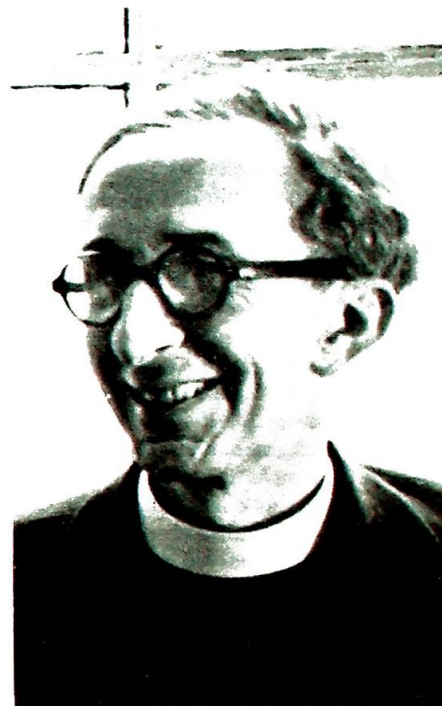
Nesten hele veien til utkanten av Leningrad kjørte vi gjennom områder som hadde vært slagmark i Vinterkrigen. Så godt som hele befolkningen i de tidligere finske områdene var blitt evakuert til Finnland etter våpenstillstanden. Stalin hadde befolket denne delen av sine erobringer med familier som hadde lidt mest i kampen med finnene, slik at området ble tvers igjennom russisk, uten mindretallsproblemer. Han hadde gjort godt og grundig arbeide.

Jeg merket meg en kirke uten tak og i ruiner på et bakkehell like ved veien, og fikk høre at den stammet fra det 13. århundre. Så kom Viborg. For en vakker by dette må ha vært i tsarens tid, med sin gamle kanal opp fra stranden til borgtårnet, det gamle dominikanerklosteret som nå er en radiofabrikk, og en fransiskanerkirke. Den gamle finske kirkegården, med mange fint utskårne minnesmerker, var ikke vedlikeholdt: Grav-

(Forts. side 12)

Leningrad er ikke Russland, men i påfallende grad Sovjet-Unionens mest «europaiske» by, sterkt preget av vestlig, klassisk arkitektur.

En engelsk prest med skarpsynte øyne, et vennlig smil og notisboken i lommen.

PHILIP CARAMAN

forfatteren av denne livfulle reiseskildringen, er en engelskfødt jesuittpater, og det nyeste tilskudd til vårt bispedømmes geistlighet. Han er født i 1911, trådte i 1930 inn i Jesu Selskap, studerte ved sin ordens høyskole Heythrop College og i Oxford. Han ble presteviet i 1945 («midt mellom slutten på den europeiske og slutten på den asiatiske krig», sier han selv). Etter ytterligere teologiske studier, og et år som sekretær for jesuittenes engelske provinsialmagister, pater Martin D'Arcy, ble pater Caraman i 1948 redaktør av det ypperlige tidsskriftet «The Month», som han ledet inntil 1962. I 1960 ble han betrodd en vanskelig oppgave: Forberedelsen av kanoniseringsprosessen for de engelske katolske martyrer fra Elisabeth-tidens forfølgelser. Da det britiske forarbeide var avsluttet, ble han frigitt for andre oppgaver, og et gammelt bekjentskap med vår biskop førte ham denne høst til Norge, hvor han foreløpig forbereder et katolsk bibliotek og leserom i Oslo. Det kan trolig åpnes allerede neste måned.

Pater Caraman har utgitt en rekke bøker — hans mest populære er en utgave av John Gerards dagbok, et spennende dokument fra forfølgelsestiden på 1500-tallet. Den er kommet på engelsk, fransk og tysk (den amerikanske utgaven bærer titelen «The hunted Priest») og er trykt i ca. en halv million eksemplarer. For tiden arbeider han på en biografi over den kjente engelske jesuitten C. C. Martindale. Han har også andre litterære planer: Etter påske vil han gjennomtråle Norge fra syd til nord, og skrive en bok om sine reiseinntrykk. Den kan vi glede oss til.

BLIKK på TIDEN

UT AV HURLUMHEIEN

■ «Norge er da visst det eneste land i verden hvor vi feirer jul en sjettedel av året», sa undertegnede oppgitt, da et ganske alminnelig innkjøp allerede medio november ble pakket inn i julepapir. Damen bak disken smilte uten mistanke tilbake: «Ja, er det ikke festlig?»

Fra år til år siden krigen er julefeiringen blitt ytterligere vulgarisert og kommersialisert, i retning av et kvelende overmattet show uten egentlig innhold. I sitt larmende og overflatiske opplegg er det en kjempemessig og kostbar «anti-jul» vi blir påtvunget: Stilheden, gleden, ydmykheten og eftertanken ved det kristne julemysterium må søkes annetsteds enn i denne jungel av glørete tingeltangel og innbringende sentimentalitet. Verden — i Evangeliets betydning — står sannelig ikke bare de kristne mysterier imot. Den «okkuperer» dem også og besmører dem med sin egen glatte glasur.

Under alt dette er jo Kristi fødselsdag heldigvis uforanderlig hva den var: En barnets (ikke en «barnas»!) fest, for mennesker voksne nok til å måle livets håpløshet med det ene håp. Kristne mennesker er ikke folk som «plusser på» en gudstjeneste til det øvrige spisegilde og nisse-karneval. De er bærere av julens kjerne og mening: Guds og menneskets «slektskap» i Kristus, det ene vennskap som hele vårt menneskebilde hviler på. Det er den eneste julegave. Resten er bare en dessverre mer og mer anmassende emballasje.

FARLIG SAMARBEIDE?

■ I Macao, en portugisisk miniatyr-koloni på Chinas sydkyst, med stor gjennomgangstrafikk av ødelagte menneskeskjebner, arbeider to fremragende misjonærer, den norske lutheraneren Agnar Espegren og den portugisiske katolikken pater Lancelot Rodriguez. Begge har innsett, at overfor mennesker i en slik situasjon står en nestekjærlig og desperat nødvendig førstehjelp øverst på programmet, og de har begge utløst sine uvanlige krefter på denne sosiale sektor. Slik er såvidt forskjellige instanser som Norsk Luthersk Misjonssamband, Catholic Relief Service, Det norske Flyktningeråd og Redd Barna kommet til å bøye seg interessert og ydende over de samme prosjekter om et såre tiltrengt barnehjem. Det er i våre øyne et oppbyggelig eksempel på praktisk økumenikk, i en verden som vår, og burde vel hue alle.

Men det gjør det visst ikke.

Misjonssambandets myndige generalsekretær Tormod Vågen har, etter hva det fremgår av «Morgenposten» (17. desember) sendt ut et slags kommuniqué, der han tar sterkt avstand fra at ordet «samarbeide» blir brukt om den lutherske misjonæren og den katolske pateren.

Under titelen «Liker ikke Tormod Vågen katolikker?» har Øystein Øystå i nevnte avis et innlegg der han undres over denne mentaliteten, og blant annet skriver:

«Nettopp i Hongkong og Macao slår det en hvor meget som blir gjort for flyktningene, fordi det hersker et utstrakt samarbeide mellom hjelperne, uansett hvilke kirkesamfunn disse tilhører. Målet er bl. a. å gi hjelp til mennesker som ikke kan hjelpe seg selv, og veien mot dette målet går representanter for de ulike retninger side om side.

Det virker derfor meget merkelig, når selveste generalsekretær Tormod Vågen, som sitter her hjemme og administrerer Misjonssambandets virksomhet, rykker ut og vil ha seg frabedt en påstand om at Sambandet samarbeider med katolikkene. For

det første fordi det barnehjemmet det denne gang er snakk om, vanskelig kunne vært realisert uten fader Lancelot, dvs. katolikkenes hjelp. For det annet fordi man undrer seg over hvordan lederen av Misjonssambandets store og beundringsverdige virksomhet, kan legge for dagen en slik angst for å bli tillagt et samarbeide om en av vår tids store humanitære oppgaver: Flyktningehjelp. Kan Espegren, Flyktningerådet, Redd Barna og Catholic Relief Service samarbeide i felten, så skal vel generalsekretær Vågen, i likhet med de øvrige organisasjoners ledere, være glad for det?»

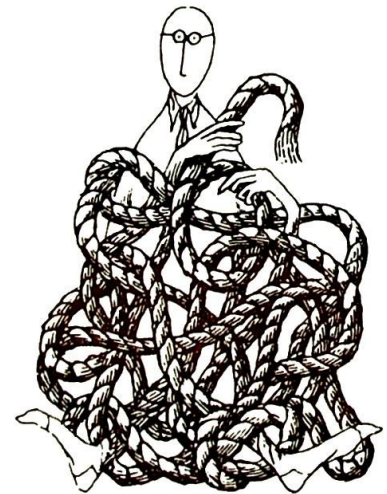
Det er visst en klar understrekning av, at det snarere er i felten enn i generalstaben at den kristne kirke fatter virkelighetens utfordring og krav.

EN SAK — TO SYN

■ «Arbeiderbladet» har hver lørdag en halvsides aktuell debatt, under fellestitelen «En sak — to syn». Her er ikke sjelden fulltreffere, når det gjelder å belyse et stridsspørsmål fra to sider. Før jul (11. desember) tok bildebladet «Aktuell»s redaktør Jostein Nyhamar og en representant for MRA — fru Else-Marie Skard — stilling til emnet «Retningslinjer for NRK?». Begge innleggene fortjener oppmerksomhet. Ikke bare fordi de rører ved et brennaktuelt kulturpolitisk problem, som innenfor et tidsrom av noen få måneder har fått kirkestadsråden til å gi et beroligende og avvergende svar til en interpellasjon han i høyst egne person hadde fremsatt som stortingsmann (en sjelden demonstrasjon av politikken som «det muliges kunst»!). Men fordi begge de velskrevne innlegg lar oss skimte omrissene av to ulike samfunnstyper: Det første angivelig etisk «selvregulerende», det annet forpliktet og omsorgsbevisst ut fra (restene av) den kristne etikk.

Folk med sterke meninger og bunnsolide overbevisninger på området vil oppdage, at jo mer de lojalt tar alle problemets sider opp, desto mer vikler de seg inn i en meget komplisert floke. Et kristent kultursamfunn som ikke bare er under sekularisering, men under *avkristning* (hvilket er noe annet og dypere!) vil nødvendigvis befinne seg i nettopp de tilsynelatende uløselige motsetninger som de to meningsytringer både tilsiktet og ufrivillig avslører. På den ene — den radikale — siden: Liten sans for den bærende og nødvendige funksjon restene av de kristne verdier i vår kultur ennå har. På den andre — den konservative — siden: Sviktende fantasi for hva en myndighetenes absoluttering av den kristne etikk egentlig innebærer og medfører i et samfunn som forlengst er «pluralistisk» — dvs. en delikat balanserende sameksistens mellom svært forskjellige verdiforpliktelser.

Vi er ikke nettopp ferdige med problemet!

Et floket problem —!

HJEM FRA ROM

■ I «Morgenposten» (17. desember) har journalist Kåre Pettersen et godt og velinformert intervju med pater Albert Raulin, nylig hjemvendt fra Vatikanets Rom. Der er intet som selvsyn, og dette er kanskje et trekk i bildet av fjerde sesjon som ikke alle leste ut av reportasjene i pressen: (Forts. n. side)

KRISTUS PÅ
FILM

Maria og hennes sønn — virkelighetsnært?

er emnet for en utmerket og instruktiv artikkel av «Aftenposten»s kirkelige medarbeider *Harald Stene Dehlin* i «A-Magasinet» før jul. Det er en fyldig og uimponert kavalkade over alle de «religiøse» filmenes større eller mindre utskjelder på hellig grunn. Ikke minst tar Harald Stene Dehlin hardt på den hollywoodske show-mannen *Cecil B. de Mille* — eller Cecil «Ih du Milde!», som danskene ynder å kalle ham:

«Han visste at han befant seg på hellig og farlig grunn da han i 1926 ledet innspillingen av «Kongenes Konge» med H. B. Warner i rollen som Kristus. Derfor lukket han skuespillerne inne i sin garderobe når han ikke var i aktivitet foran kamera, og han passet også strengt på de andre aktører. «Vi kan ikke ha en Maria som ligger i skilsmisseforhandlinger eller en apostelen Johannes som stamgjest på nattklubb. Derfor har de alle måttet underskrive en erklæring om å oppføre seg skikkelig og være avholdende», uttalte De Mille.

Samme sans for det taktfulle la han imidlertid ikke for dagen i selve filmen. Han lot f. eks. Maria Magdalena gjøre sin entré som en operettstjerne i en pompøs vogn trukket av fire fyrige sebraer! Sebraene gjorde seg nemlig så godt på reklameplakatene — særlig tiltrekkende virket de på barna som strømmet til i store mengder.

Kritikeren Jack Mofitt skrev i *Esquire* at De Mille med «Kongenes Konge» hadde til hensikt å dramatisere historien om mannen fra Galilea slik at den skulle nå ut til den store massen av troende. Og han klarte det beundringsverdig godt. «Kongenes Konge» er en av de beste filmer som noen gang er laget.» Det var i høy grad delte meninger om den sak. De nordiske kritikere, som stort sett er noe allergiske mot «religiøse innslag» i film, stilte seg for det meste negativt. Dansken Ebbe Neergaard skrev at «Kongenes Konge» vil egne seg som demonstrasjonsfilm for å lære skoleelever å se forskjellen på god og dårlig film. «Til dette brug vil saadanne pseudoædle og forløjede værker som «De ti bud» og «Kongenes Konge» egne sig fortræffeligt.»

Cecil B. De Mille laget i årene frem til sin død i 1959 flere andre bibelske filmer, vesentlig bygget på stoff fra Det gamle testamente. Og han nådde virkelig frem «til den store massen av troende» i mange land — Norge kanskje unntatt. «De troende» er jo ikke akkurat bortskjemt i så måte, så takknemligheten over å få servert «bibelske bilder» på kino var jevnt over stor og rørende. Selv Billy Graham betegnet offentlig Cecil B. De Mille som en «celluloidens profet, som har hatt det privilegium å bringe Guds ord til flere mennesker over hele verden enn noen annen.» — Filmprodusentens far forlot i sin tid prestekallet for å skrive skuespill, fordi han mente at han på den måten kunne nå flere mennesker enn fra en prekestol. I 1928 uttalte han til en norsk journalist: «Jeg tror at filmen er den største oppdragende kraft verden kjenner. Jeg tror den er verdifullere enn radioen. Og den har bud til alle, til den høyst kultiverte som til analfabeten. Uten forskjell kan alle seende nyte filmen. Som et morsomt eksempel på filmprodusentenes grundighet kan jeg fortelle Dem, at scenen i «Kongenes Konge» hvor Jesus skriver i sandet, ble opptatt 26 ganger, fordi vi måtte lage den på mange sprog!»

At De Mille vel tross alt tenkte mer på fortjenesten enn på å forkyne evangeliet synes «Korsets tegn» («The Sign of the Cross») som kom i 1933 å være et bevis på. Den var en orgie av sex, sadisme og forvirring, og han sjokkerte verden ved å la Claudette Colbert bade i eselmelk! Men den fremstilte også de kristne martyrer i en så eventyrlig ramme, at enkle mennesker blant tilskuerne ble sterkt følelsesmessig engasjert. En anmelder forteller: «Efter fem minutters spill snudde en tilskuer seg til sin sidemann og sa opprømt: «Hei, la oss bli kristne!»

*

For dem som er interessert i den mer prinsipielle side ved saken, er der ellers grunn til å anbefale en likeledes utmerket og intelligent analyse av *Odd Kvaal Pedersen* («Kirke og kino-film») i «Film og kino» nr. 10 (1965).

X.

«— Hvilke problemkomplekser har vakt størst strid og utløst mest diskusjon?

— Det ville vel falle for langt i denne forbindelse å svare utførlig på det spørsmålet. Men nå i siste omgang var det særlig et spørsmål der spenningen mellom partene var ganske kraftig: Det gjaldt teksten om religionsfriheten. I denne saken var det vel 250 biskoper som ikke ønsket noen tekst i det hele tatt med tilslutning til idealet om full religionsfrihet. De sto overfor et stort — men delt — flertall. De fransktalende ville bygge sin tekst på en «dogmatisk» oppfatning av religionsfriheten som et ideal, utledet av selve den menneskelige natur. De engelsktalende biskoper derimot så mer pragmatisk, dvs. mer praktisk og historisk, men mindre teoretisk på problemkomplekset. Mer som en selvfølgelig livsholdning. Etter langvarige diskusjoner lyktes det å finne frem til en tekst der det anglo-amerikanske synet «seiret», men med endringer som tilfredsstillte motpartene mer og mindre.

— Professor Skydsgaard mener Vatikankonsilet har unnlatt å svare på spørsmålet om forholdet til Evangeliet?

— Jeg tror professor Skydsgaard har misforstått intensjonen. Etter min mening mente konsilfedrene at det ikke var hverken påkrevet eller aktuelt ved dette konsil å ta stilling til den romersk-katolske kirkes syn på disse viktige spørsmålene om synd og nåde. Tridentinerkonsilet ga dengang sitt svar i teksten «Om rettferdiggjørelsen» og dette er fremdeles vårt svar. At Vatikankonsilium II ellers fant å ville ta opp igjen flere av Tridentinerkonsilets uttalelser til revisjon, er en annen sak. Det var nettopp disse mest tidspregede og motreformatoriske uttalelser.

— Hva har Vatikankonsilet betydd for Dem personlig?

— Ved siden av at det har vært overmåte interessant og inspirerende å følge konsilarbeidet på nært hold, har konsilet hjulpet meg frem til den likevekt jeg lette etter mellom min kristne tro og min integritet som moderne menneske. Det viste seg at jeg så langt fra var alene i denne søken. Det var en hel kirke som søkte og søker. Og nå vet vi at den romersk-katolske kirke står samlet i denne søkende ånd.»

Frater Candidus.

PATER
FINN THORN
O. P.
ER 60 ÅR

Den 18. januar er dominikanerpater *Finn Thorn* 60 år. Han er født i Oslo, begynte teologiske studier ved Universitetet i Oslo, men avbrøt disse for å tre inn i dominikanerordenen, som den første norskfødte «prekebror» efter refor-

masjonen. Han ble utdannet ved kloster-universitetet Le Saulchoir (dengang i Kain, Belgia) og presteviet i 1937. Hele begynnelsen av hans prestegjerning ved St. Dominikus kloster i Oslo ble tynget av okkupasjonstidens vanskelige forhold, som også påførte ham selv et Grini-opphold.

Både ut fra sin ungdoms engasjement i norsk luthersk kristendom og i kontakten med en av den katolske økumenikkens store pionerer, pater *Yves Congar*, kom pater Thorn til å fatte en dyp og varig interesse for det kristne enhetsarbeide, og har såvel som foredragsholder, som ved tallrike bidrag til tidskrifter, dagspresse og radio virket for denne sin hjertesak. Ved sin innsiktsfulle og våre forståelse for våre lutherske medkristne har pater Thorn i de 25 år han har virket her hjemme forberedt og begrunnet den økumeniske ånd som nå ved Vatikankonsilets nyorientering av den katolske kirke på dette område er blitt et alment katolsk anliggende. «St. Olav» har i ham en skattet medarbeider.

Efter krigen var pater Thorn noen år dominikanernes prior i Oslo — de siste årene har han vært kapellan ved de kontemplative dominikanerinnenenes kloster på Lunden. Pater Thorn har i sin gjerning vunnet en stor vennekrets i og utenfor kirkeens fellesskap — mennesker som har visst å verdsette hans vennlige hjelpsomhet og innsikt. Vi slutter oss til de mange gratulanter og ønsker ham ennå mange gode arbeidsår.

LITTERATUR

Tekster av Plotin

Hvert år strømmer det inn oversettelser av moderne litteratur på det norske bokmarked, men vi har aldri vært tilgodesett med noe rikt utvalg av det som tross alt forblir vår kulturs hovedkilde, nemlig Antikkens litteratur. Det er derfor gode nyheter når «Servo-libris» nå gir ut Plotins: «Om det Skjønne og Enheten» i Aasmund Brynildsens oversettelse.

Plotin er som kjent en av de minst tilgjengelige av oldtidens filosofer, og de færreste våger seg til å lese hele hans store hovedverk *Enneadene*. I den hendige nye utgaven har Brynildsen foretatt et utvalg fra *Enneadene*s mange bind, som på forholdsvis få sider klarer å sammenfatte de vesentligste aspekter av Plotins tanke. Gjennom utdrag over emner som «det Skjønne», «sjelens nedstigning i legemet», «alle sjelers enhet», «de tre opprinnelige vesener», «tingenes oppståen og ordning efter det Første», «det Ene» — vi nevner kapitlene i rekkefølge — er det mulig å gjøre seg en forestilling om den store oppstigning mot det guddommelige prinsipp, som er ledetråden i Plotins system og som direkte og indirekte kommer til å øve en slik innflytelse på senere kristen tenkning. Riktignok markerer Brynildsen den avgjørende forskjell som består mellom denne åndens oppstigning mot høytidene, der den er oppstått, og kristendommens historiske frelsesplan. Men selve den mektige plotinske arkitektur av hierarkisk oppbygde enkeltstadier fra det materielle til det mest åndelige, har i sin logikk og sin skjønnhet alltid eiet en mektig oppell til kristne tenkere. Augustin i oldtiden, samtlige middelalderske teologer i Pseudo-Dionysios' og Proklus' fotspor, Dean Inge og Duméry i moderne tid, er alle tydelig merket av den store visjonæres budskap.

I en utførlig og god innledning gjør Aasmund Brynildsen rede for Plotins egen bakgrunn og hans tanke-system. For de som allerede kjenner Plotin fra professor H. P. L'Oranges glimrende studier, er denne boken en meget verdifull tilvekst.

E. D.

«MIDT I DAGLIGLIVET»

«For å være kristen må man først og fremst være menneske. Man må respektere de menneskelige verdier og om nødvendig forsvare dem. Det er ikke nok at en kristen ber, går i kirken og til alters. Det kristne liv er ikke noe som man dyrker utenfor eller ved siden av sitt profane liv. Det skal dyrkes midt i dagliglivet. Det er ikke for ingenting at Gud ble menneske. Har man først forstått denne sammensmelting av kristendom og hverdagsliv, har man forstått det hele.»

(Kardinal Cardijn, i et intervju før konsilets avslutning.)

OM KONSILET

«Vi har mottatt leserbrev i det siste som tyder på at mange mennesker har misforstått Konsilet. De avfeier konsilfedrenes debatt som irrelevant og mener at man heller burde gått løs på «dagens virkelige problemer, Vietnam, Rhodesia, rasestriden, sulten i verden, befolkningsekspløsjonen og lignende».

Sannheten er at Konsilet gikk meget dypere enn dette. Det fordømte ikke krigen i Vietnam. Det fordømte all krig. Det sendte ikke ut et dokument om den udemokratiske urettferdighet i Rhodesia. Det fordømte all diskriminering mot mennesker på grunnlag av rase og farve. Det gikk ikke løs på noe spesielt utslag av menneskers umenneskelighet mot hverandre, det slo fast at alle menneskets sorger og gleder, frykt og håp er ting som angår Kirken.»

(Catholic Herald.)

Ved St. Paul skole i Bergen

blir lærerpost ledig fra 1. juli 1966. — Lønn etter riksregulativet.
Søknader med attester (også legeattest) sendes St. Paul skole
Nygårdsgt. 114 a, Bergen.

plan med skapningen. Derfor består et kristent liv ikke i å gå i kirken på søndag for så å bli et «profant» vesen på mandag. Å være kristen er å søke Gud i hele vår legemlige og åndelige virksomhet. Å engasjere seg med alle sine menneskelige muligheter.

I dette engasjement blir vi konfrontert med lidelsesproblemet. Teilhard er ikke blind for det onde i verden. Vår første reaksjon er alltid å kjempe mot det onde, og denne reaksjon er en plikt for et kristent menneske. Det er en forfalskning av kristendommen når man forkynner en passiv holdning overfor det onde. Resignasjon kommer først inn i bildet når man har gjort det ytterste for å kjempe mot det onde. Har man ikke gjort dette, da er resignasjon å flykte fra sin kristne plikt. Guds vilje er at jeg gjør alt for å gå frem eller stå imot.

I sin tro finner et kristent menneske en kilde til å stå positivere overfor verden enn en ateist. Begge to støter på grenser i sin kamp mot det onde. Døden er blant annet en åpenbaring av vår menneskelige maktesløshet, men «for den kristne vil det nettopp her åpne seg helt nye muligheter — på det såkalt overnaturlige område finnes det en dimensjon til, som tillater Gud å utvirke, umerkelig, en forvandling av det onde til det gode» (s. 58).

For å skjønne hva Teilhard mener med denne forvandlingen må vi gå ut fra hans syn på Kristus. Teilhard ser på Kristus i skapningens perspektiv. Gud har skapt alt i Kristus og for Kristus, og derfor er alt rettet mot Kristus (Kol. 1, 16—17).

Dette betyr at alt har evighetsverdi, tjener til å forberede en virkelighet av bevisst enhet med Kristus, realisert i oss mennesker. Alt har evighetsverdi. Derfor må vi se på vår enhet med Kristus ikke bare som en sjelsenhet, men som noe som omfatter hele vår menneskelige virkelighet, til og med vår omskapning av verden. I Kristus tar en «ny himmel og en ny jord» form, finner en omskapning sted. Det er umulig å forestille seg hvordan denne nye himmel og nye jord ser ut. Vel er det sikkert at det er en slags kontinuitet mellom den nye og den

gamle jord. En kontinuitet som ikke må forestilles som en fortsettelse av tingene i deres materielle tilstand. — Teilhards tanke er at tingene fortsettes i evighet for så vidt menneskeheten har assimilert deres kraft, godhet og skjønnhet. — «Menneskeheten», sier han, «er et felt for en kontinuerlig åndelig forvandling, hvor alle lavere realiteter og krefter uten unntagelse sublimeres til fornemmelser, følelser, tanker og evne til å erkjenne og elske» (s. 95). Å være kristen er for Teilhard å stå positiv og åpen overfor verden fordi ingenting er forgjeves. I Kristus har alt evighetsverdi, er alt sakral virkelighet.

Man tar feil når man mener at Teilhard går til en annen ytterlighet og «glemmer kristendommen på søndag». Den Kristus som forener alt til ett — den kosmiske Kristus som Teilhard sier — er den samme som den historiske Jesus fra Evangeliet. «Forkaster man Kristi historiske virkelighet, så vil det guddommelige allestedsnærvær som løfter og betar oss, bli akkurat som alle de andre metafysiske drømmerier: uvisst, vagt, konvensjonelt... Det er først og fremst den historiske Kristus som den universelle Kristus henter sin grunnleggende og ubestridelige konkresjon fra» (s. 88). Kontakt med den historiske, oppstandne Kristus er nødvendig for å kunne leve i den universelle Kristus. Stedet for denne kontakt er for Teilhard nattverden. I hans øyne er nattverden en fortsettelse av inkarnasjonen: det guddommelige inngang i evolusjonens historie.

«Det guddommelig miljø» er skrevet i en helt personlig stil. Saklig argumentasjon og vidnesbyrd følger vekselvis. Boken er resultatet av en gjennomlevd tenkning. Tenkningen til en mann som elsket Kristus og verden med den samme lidenskapelige hengivenhet.

Teilhard kan man kanskje best karakterisere ved å si at han er en «katolsk» kristen. Ordet katolsk er opprinnelig gresk og betyr «i overensstemmelse med det hele». Teilhard er et helhetens menneske. Man finner hos ham intet spor av et spenningsforhold mellom to rivaliserende virkeligheter: Gud og verden. Dette fraværet skyldes ikke en identifikasjon av Gud og verden. Teilhard er motsatsen til hver form for panteisme. Hans trossyn er basert på Kristus som skapningens høydepunkt og formål. Dette synet er ikke noe nytt, men finnes allerede hos kirkefedrene og i den fransiskanske teologi. Nytt er dette synet for så vidt det fungerer som et slags dynamisk prinsipp i evolusjonen. Skapningens mål er Kristus, evolusjonens høydepunkt.

«Og korset?» vil en spørre. Korset må ikke isoleres. Det må sees i sammenheng med Kristus som skapningens konge. Korset betyr ikke at livet er stygt og forkastelig. Korset er skapningens høyeste innsats for å oppnå sin fullkomne åndeliggjørelse. Korset er det kritiske punkt skapningen overskrider for å smelte sammen med Gud. Korset er skapningens seier over døden. Håpets tegn!

Teilhards bok kan være utgangspunkt for en fruktbar omvurdering av vår kirkelige kristendom. For det første: må den kirkelige kristendom ikke gjennomtenke sine gamle dogmer utfra det moderne menneske og verdensbilde, for å være forståelig i vår tid? For det annet, betyr den kirkelige kristendom ikke et på forhånd fiksert syn på Åpenbaringen slik at man er blind for bestemte åpenbarings-aspekter som ikke passer i dette synet? Kort sagt, lider våre kristne kirker — i sprog og i syn — ikke under en fiksering av en historisk situasjon slik at avstanden til den moderne verden stadig blir større? Mer tro og mer selvkritikk skal gi svar på disse spørsmål.

Damian van Hoorn †.

Roger Schutz.

* Prioeren for det reformerte klosteret Taizé, pastor Roger Schutz har kommentert det avsluttende konsil med bl. a. følgende ord: «Konsilet har innledet en forsoningsprosess. Konstitusjonen om den guddommelige åpenbaring for eksempel markerer at motreformasjonens tid er forbi.»

Den protestantiske kirkeleder i Japan, dr. Ichoro har fremholdt at den økumeniske klimaforandring i landet i 1965 har vært påfallende. Kontaktene som er opprettet mellom katolikker og protestanter utgjør et nytt innslag i Japans kirkehistorie, sier han.

Den buddhistiske dagsavisen Chugainippo har de siste månedene bragt en serie på 15 førstesidesartikler om den indre fornyelse i den katolske kirke og forholdet til de andre ver-

densreligioner. Et stigende antall buddhistiske og shintoistiske ledere fra Japan har besøkt Vatikanet.

stenene hellet i alle forfalletts vinkler. På den nye kirkegården tvers over gaten var der noen få kors i glorete farver, men på de fleste gravene sto der små obelisker av granitt, prydet med en rød og revolusjonær stjerne. På et vis var dette min første bevisste erkjennelse av gudløsheten — man venter skjendede eller forlatte kirker, men ikke dette.

LENINGRAD — EN AV VERDENS SKJØNNESTE

Efter Viborg løper veien kilometer på kilometer gjennom pregløs skog. Ved et veikryss her og der var der veisperring og vakt, noen ganger skimtet en de ujevne, overgrodde konturene av gamle festningsanlegg — en del av Mannerheim-linjen. Først 30—40 kilometer fra Leningrad var der noe av interesse å se — førsteinntrykk som de to følgende dagene skulle bekrefte. Igjen ble en slått av hvor vakker denne kystlinjen engang må ha vært, med eiendommer som løp helt ned til stranden og trehus hvis tak idag oppviser en hel skog av TV-antennor. Jeg talte ni, noen ganger tolv, på enkelte hus som vel tidligere var eneboliger for Leningrad-kjøpmenn med stor familie. Bare på denne måten kunne jeg gjøre meg opp enslags mening om hvor mange leiere huset nå hadde.

Og så: Det første utsyn over byen. Til tross for at jeg nettopp hadde lest en biografi over Katarina den Store, var jeg uforberedt på Leningrads utrolige skjønnhet i lyset fra solnedgangen på den gyldne augusthimmelen. Rom, sett fra Gianiculo-høyden i det samme gulbrune lys, kunne ikke ha vært mer fengslende. Og Leningrad hadde fordelene av vann og lysreflekser, godt regulerte gater, kirker og palasser som var skapt av de beste arkitekter i det 18. århundres Europa. Dette var en fullkommen by, reist som ett stykke, innenfor én periode, utvilsomt Nord-Europas fineste stad. Ingen revolusjon kunne ødelegge dens storhet. Efter noen dager her, føler en knapt noen nysgjerrighet efter å se Moskva — en bare beklager at en ikke kan bli lenger.

Først på min andre dag i Leningrad gikk det opp for meg at den såkalte «førsteklasses underbringelse» i virkeligheten var annenklasser — beliggende ett eller annet sted mellom «luk-sus» og «turist» — og uten noe av den komfort en kunne vente. Jeg var plassert på Hotell Europa, og hadde bestilt eneværelse, men måtte dele det med en

reise-felle. Tenk Dem Ritz eller Bristol i en storby — et hotell reist i ca. 1911 og uten noen ombygging eller reparasjon siden det var bygget. Bare én av de to svingdørene fungerte, varmtvannet var lunkent, telefonen virket bare den ene veien, heisen kunne bare brukes oppover i etasjene. Selv dét var ikke alltid enkelt, da jeg forsøkte å ta den til tredje etasje, skjedde intet. Da jeg ankom til mitt værelse, passerte jeg i korridoren den uvirksomme heis: Døren sto åpen, og der satt elevatordamen og spiste rolig sin aften-niste. Reklamens påstand om «rikt utvalg av engelske aviser» viste seg å være utelukkende de kommunist-aviser som utkommer i de engelsk-talende land.

Den første kvelden i Leningrad tok jeg en tur alene på Nevski-prospektet — byens hovedgate. Mengden gjorde et godt inntrykk — der var intet mas, ikke fyll eller antydning til bråk av noe slag. Små tettbygde og øyensynlig tilfredse og lykkelige mennesker fylte gatene. Kl. 23.30 ble to tredjedeler av gatebelysningen slått av — et vink til alle gode borgere om å komme seg i seng. Det gjorde de da også.

(Forts. n. side)

SKAFFER
DE
«ST. OLAV»
NYE
LESERE?

KR. 20 PR. ÅR

KR. 10 PR.

HALVÅR

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 11, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammer- fest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Tromsø
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Trondheim
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

Kirkeguttekolet

ST. HALLVARD-GUTTENE

Dir. ØISTEIN VOGT

Enerhauggt. 3 - Tlf. 68 55 82

Skrifflig søknad.

DE FØRSTE INNTRYKK

Neste morgen, til frokost, innfant tolken seg — en ung, viktig liten mann som straks gjorde seg fortrolig med oss på en litt pågående måte. Men hans engelsk var god, han visste meget, og det var — viste det seg — mulig å temme ham. Eftersom ingen av oss oppfattet hans fornavn, fikk han oppnavnet «Old Legs»*), for slik klang det omtrent, og på det reagerte han trofast.

Noen inntrykk står levende, fra den første morgens utflukt: En by som fremdeles virket usigelig vakker, men mindre elegant i morgenlyset; noen gatehjørner forbundet med attentater mot tsaren, leiligheter hvor mennesker var pakket sammen som i en hønsefarm. Der var skremmende tall på de naturvitenskapelige studenter ved universitetet — tallene viste seg å stemme. Men hvorfor legges der i alle politi-stater så stor vekt på sporten? «Jeg vil nå gi dere tallet,» sa Old Legs, «på alle dem som er engasjert i sporten — de er alle registrert. Der er åtte millioner turnere, fem millioner skiløpere, to millioner håndballspillere...» (Jeg skriblet ned tallene eftersom han slynget dem ut.) Fullt så forekommende var han ikke når det gjaldt størrelsen på Sovjet-hæren. Jeg tilstår gjerne at jeg presset ham litt her, så Old Legs søkte naturligvis å betale med samme mynt. «De er prest,» sa han. «Hadde jeg vært prest, ville jeg vært feltprest.» «Utmerket,» sa jeg, «men først og fremst måtte De da hatt troen.»

Vi hadde inntatt våre stillinger. Da vi nådde panserskipet som hadde avfyrt skuddet der gav arbeiderne signal til å storme Vinterpalasset under Oktober-revolusjonen i 1917, og som nå ligger for anker midt i byen, ble vi invitert ombord. Miss Strinberg var allerede på land-

*) Oleg er et meget alminnelig russisk mansnavn. (Overs. anm.)

gangen da hun merket at ingen av oss fulgte, så hun ble nødt til å gå tilbake.

Selvfølgelig så vi også Eremitagen og operaen, men det ville kreve artikler for seg.

Om eftermiddagen og aftnene var vi fri. Den andre morgenen i Leningrad dukket Old Legs igjen punktlig opp under vår frokost. Vi drakk alle the, eftersom kaffen var avskyelig. Miss Strinberg var unntagelsen. Av lojalitet overfor Sovjet-Unionen, som vi andre hadde kritisert, holdt hun fast ved kaffen.

Der var planlagt en utflukt til tsarens sommerslott, men det regnet. Vi fant selv opp en annen tur — meget motvillig gikk tolken med på å føre oss til St. Nikolajkirken. Vi kom midt opp i en dobbelt-begravelse: Likene av en gammel mann og en ung kvinne var stillet side om side i åpne kister og kirken var fylt av familie, venner og tilfeldige kirkebesøkende. Tolken, som hadde fått en religiøs oppdragelse av sin bestemor, men nå var blitt «opplyst», deltok i de gripende gravsalmer. Etter gudstjenesten tok en vennlig gresk-ortodoks diakon oss rundt i hele kirkebygget og gav meg noen bilder som minne om mitt besøk.

DEN ATEISTISKE PROPAGANDA

Utvilsomt var der mer religion i Russland enn Leningrads sytten åpne kirker kunne dekke. Overalt hvor en støter på religion, kommer den sterkt til uttrykk. Men regjeringens taktikk har åpenbart forandret seg. Det direkte angrep har ikke avskaffet religionen i Russland. Nå søker de etter en erstatning. I hotellene og i de offentlige parker er der satt opp et slags «meditasjonshjørne» for de rette Sovjet-troende. Felles for disse stedene er en byste av Lenin, utdrag av hans skrifter som formaner til arbeide og moralske dyder, og kjempebilder som skal illustrere Sovjet-industriens fremskritt. Her hersker alltid stillhet, noen steder finner man en brennende lampe.

HØNEFOSS		
Mineralvann og øl A/S HØNEFOSS BRYGGERI Agenter for Nora Fabrikker A/S Farris A/S Frydenlunds Bryggeri A/S Ringnes Bryggeri A/S Schous Bryggeri	ALF HELGESEN Elektrisk forretning Tlf. 185 — 430	INGA FALCK A/S <i>Manufaktur - Utstyrvarer</i> <i>Danekonfeksjon</i>
		
DRAMMEN		
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN		HØNEFOSS RØRLEGGEBEDRIFT Autorisert rørlegger
DRAMMEN		
	TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri	
		GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen

Den andre eftermiddagen, da Old Legs var opptatt annetsteds, besøkte jeg religionsmuseet, en tidligere kirke på Nevski-prospektet. Den ligger nesten vis-à-vis en nydelig barokk-kirke, vakkert flombelyst, som engang var byens katolske kirke, men som nå er et lagerhus for operaens tribuner.

Der var noe virkelig demonisk ved dette «museet». Så vidt jeg kunne se, var dets hensikt å «bevise» at religionen tilhørte fortiden og nå alene kunne studeres i et museum (Moskva har intet tilsvarende). Menneskelig fremskritt hadde efterlatt Gud langt tilbake på veien. En måtte summe seg litt, før en kunne ta virkelig inn den komplette ondskap ved dette arrangementet. Mesteparten av kirken var viet den gresk-ortodokse tro, mens krypten var reservert for den romerske katolisisme. Ved første blick: Intet opprørende — giften var plasert i en setning eller en parentes i den teksten som forklarte utstillingsgjenstandene. Der var et maleri av en ortodoks prest som falt døddrukken om i en gravferd, detaljerte plansjer som skulle vise hvor overflødig Skaperen var i utviklingsrekken, et moderne Madonna-bilde og ved siden av dette: et foto av en prostituert fra Leningrad som angivelig skulle ha vært kunstnerens modell. Der var et «alter» til Vår Frue av Fornuften, vareprøver av vokslys

som var priset, med angivelse av prestens fortjeneste, typer på kjoler båret i klosterscholene og — av en eller annen grunn — et bilde av en familie som planter et ungt tre. Det tok meg noen tid å finne meningen med dette siste: Det synes å være «progressive» menneskers erstatning for dåpsseremonien, for å markere et barns fødsel. Menneskets inntreden i verden skulle øke menneskets materielle rikdom.

I krypten var utstillingen ti ganger råere. Jeg fant det rådelig å la min notisbok bli i lommen, men gikk derfra med et miks-maks av inntrykk som bare et nytt besøk kunne bringe i riktig orden. Ved trappens fot sto en fin modell i tre av pavenes palass i Avignon (sikkert en av de skjønneste bygninger i Europa), arrogant kneisende over undertrykte og arbeidende klassers fattige skur. Dernest en plansje som forklarte «Vatikanets finanser». Hva ellers? En fin samling originale malerier

KRISTIANSAND S.		KRISTIANSAND S.
CHRISTIANSANDS BRYGGERI	SJØLYST ENGROS KRISTIANSAND S. Telefon 29 555	SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717 Egen likbil for transport
 Konditori og Kafé	AGDER MEIERI Kristiansand S.	AGDER SAMSLAKTERI Tlf. 21 300 - 22 033 Kristiansand S.
KRISTIAN FRIVOLD Kjøtt & Pølsevarer Tlf. 22 175 — Kristiansand S.	<i>Christiansands Glasmagasin</i> <i>Brød. Grønningstøt</i>	
<i>Reinhartsen & Co.</i> FISKEFORRETNING Tlf. 25 884 - 22 932	Telefon 22 281 EMIL SYVERTSEN Skotøyforretning Eldste forretning i bransjen. Etabl. 1870	Skippergt. 41 Kristiansand S.
 B O K H A N D E L E N i Sparebankbygningen Kristiansand S.	A. KRUSE SMITH Entreprenørforetning KRISTIANSAND S	
C. P. WINTERSBORG Spesialforretning i AMATØRFOTO og FILM Sparebankgården — Tlf. 22 016	 Bygningsartikler — Jern & Stål m. m. Tlf. 24 452	

av kardinaler som holdt fest rundt en helstekt smågris, et par bilder — det ene viste en jesuitt som kurtiserte et rikt skriftebarn utenfor skriftestolen, det andre viste den selvsamme prest feie av en fattig arbeiderske! Et maleri viste munkar som satt gledestrålende over Inkvisisjonens mishandlede ofre, et annet fransiskanere som sopet inn en fet fortjeneste ved å selge religiøse gjenstander. Blandet opp med alt dette var der også fine og ekte eksemplere på glassmalerier og altersølv — i hvilken hensikt?

En fylles med maktesløs raseri, særlig når en ser uskyldige og vinnende skolebarn bli ført klassevis rundt i dette «museet» av sine lærere. En stirrer etter møllestenen om deres hals.

Det var barna vi ble glad i. Da vi reiste hjemover sto de langs skogsveiene, løp ut foran bussene og vinket glade når vi kastet tyggegummi til dem. Ved grensen gav de to russiske offiserene seg tid til å gjøre enda tre trekk på sitt sjakkbrett, før de langsomt reiste seg og gikk løs på vår bagasje. En ung offiser som jeg kjente igjen, var spesielt høflig og smilende da han så jeg var prest — hans stillferdige forekommenhet hadde kanskje en mening.

Under aftensmaten på den finske siden utvekslet vi inntrykk. Bare Miss Strinberg fant alt hevet over krittikk, og forsvarte alt som vi hadde noe å utsette på. Men i det hele tatt — hva slutninger kunne en trekke?

Vi hadde utvilsomt møtt et folk som forgjeves har søkt å kvitte seg med religionen. Dets naturlige godhet og anstendighet ligger utvilsomt på et høyt nivå, men russerne bevarer lengselen etter noe mer, som revolusjonen og dens resultater ikke har kunne gi dem. Kanskje er russerne et folk som, ved de troendes forbønn utenfor deres egne grenser, igjen vil finne den tro som alle et moderne totalitært styres planmessige forholdsregler aldri helt har kunne utrydde.

Men etter engang: Er dette kanskje bare ren ønsketenkning?

Philip Caraman S.J.

ARENDAL		
<p>AAGE BREKKE Arendal Ur og optikk Telefon 22 595</p>	 <p>Tif. privat 2428</p>	<p>BYGGMESTER HANS NILSEN Neset 362 Arendal Tif. 22 647</p>
<p>JOACHIM LARSEN Spesialforretning i utstysvarer Tif. 21 081 - Etablert 1872</p>	<p>Malermester K. LØNNHAUG Kolbjørnsvik Tif. 21 333</p>	<p>KARL HOLM Slakter og pøsemakerforretning Tif. 21 134</p>
<p>SHELL — ARENDAL TELEFONER: Kontor 22 013 Anlegget 21 848</p>	<p>PEDERSEN & CO. Fiskebryggen Arendal</p>	<p>S. T. PEDERSEN & SØNNER A/S Bakeri og Konditori</p>
<p>ARENDALS MEIERI</p>	<p>GARTNERHALLEN Frukt og Grønsaker En gros Tif. 24 114</p>	<p>PRESNO Kjøkkenutstyr - Elektriske apparater Verktøy - Oppvaskmaskiner Telefon 23 259</p>
<p>J. E. PEDERSEN & CO. A/S Arendal Kjøttforretning Tif. 2360</p>	<p>ARENDALS FARVEHANDEL Tif. 2050 Engros - En detalj</p>	<p>ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tif. 21 756 - Arendal - Tif. 22 460</p>
<p>OLAV BEISLAND (Ingv. Jenssens Efff.) Kirkegaten Kolonialforretning Telefon 1280 - 2831 - 2713</p>	<p>RASMUS TALLAKSEN A/S Konfeksjon - Manufaktur Telefon 21 068</p>	<p>M. A. STIANSEN Herreekvipering - Guttekonfeksjon Tif. 1018</p>

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH

ARTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVERN. 4 - OSLO

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN

i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15,—

Flerfarget kr. 18,—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO